

Луценко Д.С.

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

МАЙНОВЕ ОЧІКУВАННЯ У КОНТЕКСТІ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

У сучасному світі інтелектуальна власність набуває все більшого значення як один із ключових активів, що забезпечують розвиток економіки, науки та культури. Поняття «майнове очікування» у цій сфері відображає складний механізм прав та інтересів, які пов'язані з майбутнім отриманням доходів або інших вигод від використання об'єктів інтелектуальної власності.

Стаття аналізує юридичну природу майнового очікування, досліджуючи його визначення у національному та міжнародному праві. У цьому контексті розглядаються різні підходи до розуміння майнового очікування, включаючи його трактування як права, обов'язку чи законного інтересу. Розглядаються також питання правового захисту майнових очікувань у випадку порушення прав інтелектуальної власності, зокрема способи захисту та відшкодування збитків.

В процесі здійснення дослідження було використано наступні наукові методи: теоретичного узагальнення та групування; формалізації, аналізу та синтезу; логічного узагальнення результатів (формулювання висновків).

У статті розглядається практичні аспекти реалізації майнових очікувань у договірних відносинах. Договірне право відіграє важливу роль у регулюванні відносин між правовласниками та користувачами об'єктів інтелектуальної власності. Стаття розглядає різні види договорів, які можуть бути використані для оформлення майнових очікувань, зокрема ліцензійні договори, договори про передачу прав, договори франчайзингу тощо.

Комерціалізація інтелектуальної власності є важливим аспектом майнових очікувань. Міжнародний досвід та практика правозастосування можуть бути корисними для вдосконалення національного законодавства у сфері інтелектуальної власності. У статті розглядаються приклади правового регулювання майнових очікувань у різних країнах, зокрема в США, Європейському Союзі. Аналізуються також міжнародні договори та угоди, які стосуються інтелектуальної власності.

Ключові слова: майнове очікування, інтелектуальна власність, права на використання, комерціалізація, правове регулювання, договірні відносини, міжнародний досвід.

Постановка проблеми. Тема майнових очікувань у контексті права інтелектуальної власності є актуальною і важливою для сучасного суспільства, особливо в умовах глобалізації та швидкого розвитку технологій. Право інтелектуальної власності охоплює авторські права, патенти, торгові марки, знаки сервісу, секрети виробництва та бізнес-процеси, а також інші форми інтелектуальної власності. Майнові очікування в цьому контексті стосуються правових механізмів захисту інтелектуальної власності, що дозволяють власникам отримувати винагороду за використання їхніх творів або винаходів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дане питання не знайшло масштабного відображення у роботах науковців та дослідників. Крім того, не існує спеціального комплексного дослідження по даній проблемі. Окремі аспекти проблеми майнових очікувань в англосаксонській

системі права розглядаються в зарубіжних публікаціях та англійських енциклопедичних виданнях, зокрема в роботах Зозуляк, О. [11], Майда-ник, Л. [12], Міллер С. (Miller, S.) [13] та інших вітчизняних та іноземних науковців.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження правової природи майнового очікування, його місце в системі прав інтелектуальної власності, а також особливості правового регулювання та захисту цього феномену.

Виклад основного матеріалу. У сучасному світі, де інформація та ідеї стають основними ресурсами, захист інтелектуальної власності допомагає правовласникам забезпечити конкурентні переваги через захист своїх інновацій. Право інтелектуальної власності сприяє економічному розвитку, стимулюючи інновації та дослідження, оскільки воно створює умову, при якій винахідники можуть отримати віддачу за свої відкриття.

З розвитком цифрової економіки зростає потреба в захисті інтелектуальної власності в інтернет-румі, зокрема в боротьбі з піратством та незаконним розповсюдженням контенту. Глобалізація робить питання міжнародного захисту інтелектуальної власності особливо актуальними, оскільки компанії з різних країн все більше взаємодіють між собою. Право інтелектуальної власності також має соціальну сторону, захищаючи інтереси творців та винахідників, які іноді стикаються з несправедливим використанням своїх праць.

Таким чином, майнові очікування у контексті права інтелектуальної власності залишаються ключовим елементом для підтримки інноваційного розвитку, захисту прав власників інтелектуальної власності та забезпечення справедливості на ринку.

Термін «інтелектуальна власність» вперше використано у Конвенції про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності, прийнятій у Стокгольмі 14 липня 1967 року. Раніше, у Бернській конвенції про охорону літературних і художніх творів, яка була прийнята 9 вересня 1886 року, також використовувалося поняття «результати інтелектуальної діяльності» у сферах промисловості, науки, літератури та мистецтва [4, с. 119–120].

Право інтелектуальної власності належить до однієї групи, тоді як право власності на річ (продукт), втілений у творі, винаході чи корисній моделі – до іншої. Отже, суб'єкт права інтелектуальної власності є однією категорією, а власник речі – іншою категорією суб'єктів права [2]. Наприклад, художник, який має право інтелектуальної власності на свій твір мистецтва, залишається власником цих прав навіть тоді, коли право власності на фізичний об'єкт (твір мистецтва) передається іншій особі. Таким чином, покупець купує лише майнові права на твір, а немайнові права інтелектуальної власності на зображений ній твір залишаються у автора [5, с. 27–28].

Варто зазначити, що право інтелектуальної власності виникає лише після реєстрації результатів творчої діяльності у відповідному державному органі. Така реєстрація є обов'язковою для всіх об'єктів промислової власності та засобів індивідуалізації учасників цивільних відносин, тоді як для об'єктів авторського права (які підтверджують пріоритетність результатів літературної та художньої творчості) реєстрація є бажаною. Крім того, права інтелектуальної власності мають фіксований термін дії. Після закінчення цього терміну об'єкт права інтелектуальної власності стає загальним надбанням [3, с. 227].

Узагальнюючи думки науковців щодо визначення інтелектуальної власності, можна припустити, що сутність цього терміну розкривається лише комплексним підходом. Інтелектуальна діяльність в узагальненій формі представлена як інформація, зафіксована на матеріальних носіях, що містить нові знання, які є результатом творчої праці. З цього можна зробити висновок, що загальне поняття інтелектуальної власності стосується нових знань, переданих у формі інформації. В галузі науково-технічної творчості це об'єктивні знання про природу та матеріальні цінності людини в різних сферах, тоді як у художньо-мистецькій творчості це суб'єктивне сприйняття та зображення внутрішнього світу людини та навколишнього середовища.

Для кращого розуміння сутності інтелектуальної власності та підкреслення поглядів на неї як на сукупність визначених об'єктів (як результатів творчої, винахідницької, інтелектуальної діяльності), важливо звернути увагу на встановлений перелік її об'єктів, що складають основу її структури. Права інтелектуальної власності є особливою категорією власності, яка вимагає спеціального регулювання через її нематеріальний характер. Сучасний ринок інтелектуальної власності можна розглядати як систему економічних відносин, пов'язаних із купівлею та продажем об'єктів інтелектуальної власності, що мають низку характерних рис.

Відповідно до ст. 418 Цивільного кодексу України: «Право інтелектуальної власності – це право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності» (Цивільний кодекс України, 2024). Право інтелектуальної власності можна розглядати у двох аспектах: об'єктивному (як підгалузь цивільного права) та суб'єктивному (як можливість певної особи). З точки зору соціально-економічних відносин, особливий інтерес викликають питання визначення прав інтелектуальної власності, зміни трактувань та можливостей з плином часу, зв'язок прав інтелектуальної власності зі змінами в економіці та інноваційній системі під впливом технологічних нововведень, а також соціально-політичні аспекти та етичні питання, які вони порушують.

Характерними рисами об'єктивного права інтелектуальної власності є: система правових норм, регулювання однорідних суспільних відносин, що виникають внаслідок створення, використання, охорони та захисту результатів інтелектуальної, творчої діяльності [1, с. 17].

Держава повинна забезпечити ефективний судовий захист права очікування інвестора від посягань третіх осіб, зокрема шляхом визнання цього права, якщо такий спосіб захисту відповідає потребам набувача забезпечити мирне володіння своїм майном та в майбутньому отримати створену річ.

Для захисту мирного володіння майном інвесторів-правоочікувачів держава має створити умови прозорості та публічності виникнення і обігу прав очікування. Це може включати добровільну реєстрацію виникнення, переходу та припинення права очікування в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно. Право очікування повинно створювати ефект, аналогічний заставі. Майно, «обтяжене» правом очікування, не повинно вибувати з конкурсної маси. Однак правоочікувач (ідеально лише той, чий права зареєстровані в Державному реєстрі речових прав), повинен мати переважне задоволення своїх вимог від продажу майна неспроможного забудовника.

Обидва аспекти захисту майнового очікування передбачають активну роль держави, яка регулює будівельну діяльність, встановлює правила інвестування в будівництво та забезпечує реєстрацію права власності. Без участі держави правоочікувач не може ефективно набути право власності на майно, що будується. В контексті застосування Європейської конвенції про захист прав людини і основних свобод (ЕКПЛ), право очікування має захищатися як майно («existing possession»), оскільки судова практика вже визнала його майном у національному контексті та надає йому захист [6].

Ці аспекти підкреслюють важливість майнового очікування як юридичного інституту, що вимагає комплексного підходу до захисту прав інвесторів. Цей підхід включає забезпечення прозорості, публічності, ефективного судового захисту та активної участі держави у регулюванні відносин, пов'язаних з майновим очікуванням.

Узагальнено можна назвати наступні умови для виникнення та захисту правомірних очікувань щодо майна:

а) наявність майнового права, яке виникло у передбачений або не заборонений законом спосіб;

б) відсутність раціональних сумнівів щодо можливості реалізації такого права у майбутньому, а також пов'язаність очікування з наслідками, на виникнення яких особа законно може сподіватися;

в) наступне порушення прав особи, яке може включати позбавлення нею раніше набутого

права або створення перешкод у його реалізації (за умови, що це не є наслідком власної поведінки особи);

г) наявність підстав у праві для захисту такого права та/або усталена судова практика.

Як видно з викладеного, обов'язковим аспектом захисту правомірного очікування є наявність законодавчої норми, яка визнає майнове право особи, а також ефективних механізмів захисту цього правомірного очікування. Неприйняття або втрата чинності відповідної законодавчої норми може призвести до відсутності правомірного очікування або механізму його захисту [7, с. 71].

Кожна особа має право звернутися до суду за захистом свого права інтелектуальної власності. Суд може вжити різних заходів для забезпечення захисту цих прав, таких як зупинка пропуску товарів через митний кордон, вилучення товарів з цивільного обороту, накладення компенсацій, публікація інформації про порушення в ЗМІ та інші заходи.

Згідно зі статтею 51-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення, незаконне використання об'єкта права інтелектуальної власності, привласнення авторства або умисне порушення прав на об'єкт є адміністративно караними діями.

Відповідно до статті 176 Кримінального кодексу України, особи, винні в незаконному відтворенні, розповсюдженні творів науки, літератури і мистецтва, комп'ютерних програм, баз даних, а також в незаконному тиражуванні та розповсюдженні цих об'єктів, можуть бути притягнуті до кримінальної відповідальності, особливо якщо це завдає матеріальну шкоду у великому розмірі. Стаття 177 Кримінального кодексу України передбачає кримінальну відповідальність за порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію у випадку завдання матеріальної шкоди у великому розмірі [8].

Реалізація майнових очікувань у договірних відносинах включає кілька ключових аспектів, які важливі для розуміння та впровадження в юридичному контексті: добросовісність – це основний принцип, який регулює поведінку учасників договірних відносин. Добросовісність вимагає від учасників дотримання чесності, відкритості та поваги до інтересів іншої сторони. Вона служить фундаментом для формування довіри між сторонами та очікувань щодо майбутньої поведінки.

Естопель є механізмом, який обмежує можливість сторони змінювати свою позицію всупереч

її попередній поведінці, якщо ця поведінка створила в іншій стороні обґрунтовані очікування. Принцип пропорційності: при застосуванні цього принципу, особливо при вирішенні спорів у сфері кредитних правовідносин, важливо враховувати масштаби збитків та вигод, а також ступінь вину ватості сторін. У випадку недійсності договору або порушення майнових прав, існує необхідність використання відповідних механізмів захисту, таких як визнання договору за вимогою про визнання правочину недійсним. Поведінка учасників договірних відносин, яка суперечить добросовісності та чесній діловій практиці, може призвести до втрати можливостей захисту своїх прав. Тому важливо враховувати принципи добросовісності та естопелью при формуванні своєї правової позиції та поведінки [11, с. 134–136].

В контексті оформлення майнових очікувань, зокрема в сфері інтелектуальної власності, ключовими видами договорів є:

1. Ліцензійні договори: вони встановлюють рамки використання об'єктів інтелектуальної власності, забезпечуючи законність та контроль над їх використанням. Ліцензійні договори можуть бути одинарними, виключними або невиключними, залежно від того, чи надається виключне право на використання об'єкта інтелектуальної власності.

2. Договори про передачу прав: ці договори спрямовані на безповоротне відчуження виключних майнових прав на твір, винахід, корисну модель, промисловий зразок, торговельну марку чи інший об'єкт інтелектуальної власності. Вони дозволяють одну сторону (особу, що має виключні майнові права) передати другій стороні частково або у повному складі ці права відповідно до закону та на визначених договором умовах.

3. Договори франчайзингу: вони є специфічним видом договору, за яким одна сторона (правовласник) зобов'язується надати другій стороні (користувачеві) за плату право користування відповідно до її вимог комплексом належних їй прав з метою виготовлення та (або) продажу певного виду товару та (або) надання послуг. Договори франчайзингу дозволяють зберегти та розвивати брендову ідентичність, забезпечуючи консистентність у використанні товарів та/або наданні послуг [14].

Кожен з цих договорів має свої особливості та призначений для конкретних цілей, але всі вони важливі для регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності, включаючи майнові очікування. Вибір конкретного виду договору залежить від специфіки об'єкта інтелектуальної власності,

цілей сторони, що передається права, та умов використання.

Комерціалізація інтелектуальної власності є ключовим аспектом майнових очікувань, оскільки вона сприяє перетворенню інтелектуальної власності у джерело доходу та економічного зростання. В Україні, нормативне регулювання комерціалізації інтелектуальної власності розглядається як складний економіко-правовий інститут.

У сфері права інтелектуальної власності, загальноприйнятим є підхід непропріетарної теорії, яка не допускає використання класичних підходів теорії власності через нематеріальний характер інтелектуальної власності. У законодавстві вживаються такі терміни як «власник інтелектуальної власності», «купівля» та «продаж», однак вони не застосовуються в законодавчих актах, що регулюють відносини у цій сфері.

Комерціалізацію прав на результати інтелектуальної діяльності можна розглядати як системне, юридичне та економічне явище. Як системне явище, вона представляє собою комплекс суспільних відносин, які дозволяють сприймати ці права як товар та отримувати прибуток від їх введення в оборот.

У юридичному плані комерціалізація інтелектуальної власності – це процес введення об'єктів права інтелектуальної власності у господарську діяльність суб'єкта підприємницької діяльності з метою отримання прибутку через їх використання у виробництві, внесення до статутного капіталу або укладання договорів щодо розпорядження такою власністю [12, с. 40–41].

Правове регулювання майнових очікувань у різних країнах залежить від загальних принципів правового регулювання, які включають використання різних методів для впорядкування суспільних відносин.

У контексті законодавства про інтелектуальну власність у США поняття «власність» відіграє центральну роль у визначенні та захисті прав творців і винахідників. Права інтелектуальної власності, включаючи патенти, авторські права, торговельні марки та комерційні таємниці, вважаються формами власності відповідно до законодавства США. Ці права надають творцям або винахідникам виключний контроль над своїми творіннями, дозволяючи їм отримувати фінансову вигоду від своїх інновацій чи художніх творів. Ця ексклюзивність сприяє сприятливому середовищу для інновацій і творчості, заохочуючи людей інвестувати час, ресурси та зусилля в розробку нових продуктів, технологій і художнього вираження. Обме-

жений характер прав інтелектуальної власності також призводить до остаточного переходу творів у суспільне надбання. Цей аспект закону про інтелектуальну власність має вирішальне значення для сприяння подальшій творчості та інноваціям, дозволяючи наступним творцям створювати існуючі роботи, не порушуючи права, термін дії яких закінчився. Суспільне надбання сприяє суспільному прогресу, підвищуючи доступність і доступність різних творів у таких сферах, як образотворче мистецтво, література та технології [13].

У контексті законодавства про інтелектуальну власність у межах Європейського Союзу (ЄС) поняття «власність» стосується прав, наданих творцям і винахідникам на їхні твори та винаходи. Ці права дозволяють їм контролювати використання своїх робіт або винаходів, запобігаючи несанкціонованому використанню та експлуатації. ЄС створив комплексні рамки для захисту прав інтелектуальної власності (ПІВ) у своїх державах-членах, прагнучи до однакового захисту та дотримання цих прав у всьому ЄС.

Законодавство ЄС про інтелектуальну власність керується статтею 118 ДФЄС, яка передбачає встановлення заходів для створення законодавства ЄС про інтелектуальну власність для забезпечення однакового захисту прав інтелектуальної власності в ЄС. Це включає гармонізацію окремих аспектів прав інтелектуальної власності шляхом створення специфічних для ЄС систем, таких як торгова марка та дизайн ЄС, а також запровадження унітарної патентної системи. Підхід ЄС відображає його прагнення сприяти інноваціям та економічному зростанню шляхом забезпечення стабільного та передбачуваного середовища для творців та інноваторів.

Одним із ключових принципів законодавства ЄС про інтелектуальну власність є вичерпання прав, що дозволяє продукту, на який поширюється ПІВ, вільно поширюватися в ЄС після того, як він був випущений на ринок власником прав або за його згодою. Цей принцип гарантує, що власник права інтелектуальної власності, захищеного законодавством однієї держави-члена, не може перешкоджати імпорту продукції, яка була введена в обіг в іншій державі-члені. Це полегшує вільний рух товарів у межах єдиного ринку та вирішує питання, що виникають у зв'язку з торгівлею через національні кордони.

ЄС також відіграє вирішальну роль у боротьбі з контрафакцією та піратством, які суттєво впливають на правовласників, уряди та економіку.

Директиви та нормативні акти, такі як Директива 2004/48/ЄС про захист прав інтелектуальної власності та Регламент (ЄС) № 608/2013 щодо митного захисту прав інтелектуальної власності, спрямовані на наближення національних законодавчих систем для забезпечення високого, еквівалентного та однорідного рівня захисту інтелектуальної власності на єдиному ринку.

Більше того, ЄС досяг успіхів у гармонізації прав інтелектуальної власності через різні резолюції та законодавчі дії, включаючи прийняття договору ВОІВ про винятки з авторського права для осіб із вадами зору (Марракеська угода) та зусилля щодо оновлення правил ЄС щодо авторського права для адаптації до єдиного цифрового ринку. Ці ініціативи підкреслюють прагнення ЄС збалансувати права творців і інноваторів з потребами споживачів і економіки в цілому (Букс У. (Вух У.), Мацієвський М. (Maciejewski M.), 2023).

Висновки. На основі проведеного наукового аналізу можна дійти наступних висновків:

Для забезпечення ефективного судового захисту права очікування інвестора, держава має визнати це право та створити умови для його захисту. Це включає створення умов для мирного володіння майном та можливості отримання створеної речі в майбутньому. Держава повинна забезпечити прозорість та публічність виникнення та обігу прав очікування. Це може включати добровільну реєстрацію виникнення, переходу та припинення права очікування в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно.

Правоочікувач, чий права зареєстровані в Державному реєстрі речових прав, повинен мати переважне задоволення своїх вимог від продажу майна неспроможного забудовника. Це забезпечує додатковий захист інтересів інвесторів. В контексті застосування Європейської конвенції про захист прав людини, право очікування має захищатися як майно ("existing possession"). Судова практика вже визнала його майном у національному контексті та надає йому відповідний захист.

Для виникнення та захисту правомірних очікувань необхідні такі умови: наявність майнового права, відсутність раціональних сумнівів щодо його реалізації у майбутньому, порушення прав особи, наявність підстав у праві для захисту такого права та/або усталена судова практика. Створення таких передумов можливе через запровадження відповідних законодавчих норм, які визначають майнове право особи, та ефективних механізмів його захисту.

Список літератури:

1. Моїсеєнко Т. Є., Корогодова О. О., Черненко Н. О., Глущенко Я. І. Теоретичні аспекти та економічна сутність поняття права інтелектуальної власності. Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут». 2021. № 19. С. 14–19.
2. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV : станом на 01.01.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 16.12.2024).
3. Комарницька І., Буцяк М. Загальні положення права інтелектуальної власності в Україні. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. № 1. С. 224–228.
4. Косяченко К. Зміст та особливості правового регулювання і реалізації права інтелектуальної власності в контексті цивільно-правових відносин. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. № 6. С. 118–121.
5. Гришко І., Уткіна М. Проблеми захисту прав інтелектуальної власності в Україні. Прикарпатський юридичний вісник. 2020. № 4. С. 26–30.
6. Кисіль В. Право очікування: транскрипції змісту. Юридична газета онлайн. 2019. № 7(661). URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/neruhomist-ta-budivnictvo/pravo-ochikuvannya-transkripciyi-zmistu.html> (дата звернення: 16.12.2024).
7. Бесага І. Методологічне значення категорії «правомірного очікування» Вернера Майхофера для судової практики Верховного Суду. Філософія права і загальна теорія права. 2022. № 1. С. 67–79.
8. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III : станом на 01.01.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 16.12.2024).
9. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 р. № 80731-X : станом на 01.01.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 16.12.2024).
10. Вух У., Maciejewski M. Intellectual, industrial and commercial property. European Parliament. 2023. URL: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/36/intellectual-industrial-and-commercial-property> (date of access: 16.12.2024).
11. Зозуляк О. Способи захисту прав сторін договірних правовідносин : теоретичні та практичні аспекти. Збірник наукових статей. 2022. № 20(1). С. 132–142.
12. Майданик Л. Поняття та механізм комерціалізації інтелектуальної власності в праві України. Юридична Україна. 2014. № 7. С. 39-45.
13. Miller S. Contracts and IP ownership. Thomson Reuters. 2022. URL: <https://legal.thomsonreuters.com/en/insights/articles/contracts-and-intellectual-property-ownership> (date of access: 16.12.2024).
14. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.01.2024 р. № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text> (дата звернення: 26.12.2024).

Lutsenko D.S. PROPERTY EXPECTATION IN THE CONTEXT OF INTELLECTUAL PROPERTY LAW

In the modern world, intellectual property is becoming increasingly important as one of the key assets driving the development of the economy, science, and culture. The concept of "property expectation" in this field reflects a complex mechanism of rights and interests related to future income or other benefits derived from the use of intellectual property objects.

The article analyzes the legal nature of property expectation, examining its definition in national and international law. In this context, various approaches to understanding property expectation are explored, including its interpretation as a right, obligation, or legitimate interest. The article also addresses issues of legal protection of property expectations in cases of intellectual property rights violations, including methods of protection and compensation for damages.

The study employs the following scientific methods: theoretical generalization and grouping; formalization, analysis, and synthesis; logical summarization of results (formulating conclusions).

The article examines practical aspects of realizing property expectations within contractual relations. Contract law plays a significant role in regulating relationships between intellectual property rights holders and users. The article explores various types of agreements that can be used to formalize property expectations, including license agreements, agreements on the transfer of rights, franchising agreements, and others.

The commercialization of intellectual property is a vital aspect of property expectations. International experience and legal practice can be valuable for improving national legislation in the field of intellectual property. The article reviews examples of legal regulation of property expectations in different countries, particularly in the USA and the European Union. It also analyzes international treaties and agreements related to intellectual property.

Key words: *property expectation, intellectual property, rights to use, commercialization, legal regulation, contractual relations, international experience.*